

Eksamen i finansieringsret sommeren 2003

(Begge opgaver skal besvares.)

Ved bedømmelsen vægtes opgave 1 med 1/3, mens opgave 2 vægtes med 2/3).

Opgave 1

Der anmodes om en redegørelse for retsforholdet mellem en primær og sekundær transporthaver i en entreprisfordring omfattet af AB 92. Højesteretsdommen U 1994.812 H ønskes kort inddraget i besvarelsen.

Opgave 2

Den 17. juni 2002 underskrev Karl Knudsen som køber og Søren Svendsen som sælger et skøde om Knudsens køb af Svendsens ejendom. I samme forbindelse underskrev Knudsen et sælgerpantebrev på 100.000 kr. med Svendsen angivet som kreditor. Ifølge pantebrevets tekst forfaldt terminer den 11. juni og den 11. december, således at debitor havde 7 løbedage til betaling. Pantebrevet indeholdt bl.a. følgende vilkår: »Pantedebitor har indtil den 1. juni 2005 ret til at indfri nærværende pantebrev til kurs 80 af den til enhver tid værende restgæld«. Baggrunden for vilkåret var, at Svendsen på grund af likviditetsproblemer egentlig havde ønsket en større udbetaling i forbindelse med handelen. Knudsen betalte ikke den første termin – december termin 2002 – rettidigt. Årsagen hertil var, at Knudsen havde glemt at tilmelde betalingen på pantebrevet til betalingservice i sit pengeinstitut, som plejede at tage sig af Knudsens løbende betalinger. Efter gennemførelse af den i tinglysningsloven foreskrevne rykkerprocedure hævede Svendsen herefter kreditaftalen om pantebrevet. Knudsen, der var fuldt betalingsdygtig, bestred i første række, at Svendsen var berettiget til at hæve. Svendsen krævede pantebrevet indfriet til kurs 100, mens Knudsen gjorde gældende, at han i overensstemmelse med pantebrevets ordlyd i det højeste kunne være pligtig til at indfri til kurs 80. **Der anmodes om en stillingtagen til de fremsatte påstande.**

En 5-årig leasingkontrakt mellem Finansleasing A/S og grossistvirksomheden Tempore A/S om leasing af en direktionssvogn indeholdt følgende bestemmelse: »Ved leasingkontraktens ophør kan Tempore købe den af leasingaftalen omfattede direktionssvogn til 10 % af dens restværdi«. Andetsteds i kontrakten hed det bl.a.: »Ved leasingkontraktens ophør betaler Tempore (1) alle forfaldne, ubetalte ydelser på leasingkontrakten samt (2) alle uforfaldne ydelser for kontraktens restløbetid, dog således at disse ydelser tilbagediskonteres til nutidsværdi med

udgangspunkt i en årlig rente på 4 %«. To år inde i leasingperioden anmodede en af Tempores kreditorer om udlæg i direktionsvognen for et beløb, der langt oversteg bilens værdi. Umiddelbart efter misligholdt Tempore betalingsforpligtelsen i henhold til leasingkontrakten, og Finansleasing hævede berettiget kontrakten over for Tempore. **(1) Redegør for retten til direktionsvognen. (2) Angiv helt kort hovedprincippet for opgøret mellem Finansleasing og Tempore. (Der kræves ingen talmæssige opgørelser).**

Mellem Factorfinans A/S og Heltrans A/S var indgået en factoringaftale, som indebar, at Heltrans belånte fakturaer hos Factorfinans og fik udbetalt 80% af hver enkelt fakturas pålydende ved en sådan belåning. Heltrans fik øgede økonomiske problemer og gik konkurs med den 2. april som både fristdag og dekret dag. På denne dag skyldte Heltrans 900.000 kr. til Factorfinans, der havde sikkerhed i fakturaer med en pålydende værdi på 1 million kr. Det viste sig efterfølgende, at der i fakturamassen indgik en faktura på 30.000 kr. udstedt den 25. marts, der var fuldstændig værdiløs som følge af fakturaskyldnerens manglende betalingsevne. – Tre måneder før fristdagen havde Factorfinans sikkerhed i en fakturamasse med en pålydende værdi på 800.000 kr. På samme tidspunkt havde Factorfinans et tilgodehavende hos Heltrans på 900.000 kr. I øvrigt var samtlige fakturaer deres pålydende værd, og de var alle denuntieret behørigt. Factorfinans og konkursboet efter Heltrans var enige om, at nettometoden, jf. U 1987.665 H, skulle finde anvendelse på et eventuelt omstødelsesopgør mellem dem. **Hvordan er retsstillingen mellem Factorfinans og konkursboet efter Heltrans?**

Løsningseksempel

Forholdet mellem Knudsen og Svendsen

Hvad først angår spørgsmålet om Svendsens ophævelse, kan det uden videre fastslås, at ophævelsen er berettiget. At Knudsen har glemt at tilmelde pantebrevsbetalingerne til betalingservice, og at han er fuldt betalingsdygtig gør ingen forskel heri. I Lærebogen s. 51 hedder det, at en forfaldsgrund, som i sit udgangspunkt er rimelig, men som konkret får urimelige virkninger, efter omstændighederne kan tilsidesættes. Det er imidlertid ikke en sådan situation, der foreligger her, hvor den i tinglysningsloven foreskrevne rykkerprocedure er fulgt, jf. herved TL § 42 a, stk. 2, og Lærebogen s. 55. Dette indebærer bl.a., at Svendsen efter løbedagene har afgivet påkrav over for Knudsen, der herefter ikke ud fra synspunkter om betalingsvilje/betalingssevne kan fritages for virkningerne af sin misligholdelse. Konklusionen er, at Svendsen er berettiget til at hæve.

Spørgsmålet om indfrielseskursen i tilfælde, hvor der kunne være opsagt af debitor til favørkurs, men hvor der berettiget er hævet af kreditor, er i pensum behandlet i U 1974.802 V og U 2001.43 H. Det argument, som nærmest kunne føre til en pligt til indfrielse til kurs 100, er en kontraktsparts (in casu: debtors) manglende ret til at støtte ret på en aftale, som er bragt til ophør ved ophævelse. Begge de nævnte domme tillod imidlertid debitor at indfri til favørkurs (in casu: kurs 80).

Leasingaftalen

Leasingkontraktens bestemmelse om Tempores ret til køb til 10 % af værdien ved kontraktens udløb indebærer, at aftalen er omfattet af KAL § 6, stk. 2, idet køberetten til den meget betydelige underpris indebærer, at det må anses at have været meningen, at Tempore ved kontraktens udløb skulle blive ejer af direktionsvognen, jf. Lærebogen s. 258. Herefter må leasingkontrakten omkvalificeres fra en lejekontrakt til en købekontrakt med ejendomsforbehold. Dette får betydning for begge de stillede spørgsmål.

For så vidt angår retten til bilen »reddes« Finansleasing ikke af KAL § 6, stk. 2. Ganske vist må direktionsvognen som udgangspunkt anses for solgt med ejendomsforbehold, men aktivets art – et motorkøretøj - medfører, at sælgerens ejendomsforbehold ikke nyder beskyttelse over for køberens kreditorer. Ejendomsforbeholdet i bilen skulle således have været tinglyst for at nyde beskyttelse mod retsforfølgning (og godtroende aftaleerhververe), jf. TL § 42 d, stk. 1, 1. pkt., og Lærebogen f.eks. s. 174. Udlægget har således første prioritet, hvis udlægget opfylder eksstinktionsbetingelserne.

For så vidt angår det økonomiske opgør mellem Finansleasing og Tempore indebærer retsforholdets karakter af kreditkøb, at det økonomiske opgør ikke sker efter leasingaftalens bestemmelser, men efter kreditaftaleloven. Der kræves *ikke* nogen nærmere redegørelse for opgøret (se dog om nogle af virkningerne Lærebogen s. 258, hvor det bl.a. hedder, at opgørelsen efter kreditaftaleloven sker med rabat for uudnyttet kredittid og uden anvendelse af leasingaftalens tilbagediskonteringsregler).

Factoringaftalen

Den overskydende sikkerhed

Factorfinans har pligt til at fralægge sig den overskydende sikkerhed til konkursboet – som udgangspunkt svarende til differencen mellem 1 million kr. og 900.000 kr. I det herved fremkomne beløb på 100.000 kr. skal dog fradrages 30.000 kr. for den uerholdne fakura. I alt må Factorfinans fralægge sig 70.000 kr. i overskydende sikkerhed. Herefter har Factorfinans sikkerhed i 900.000 kr. i fakturaer, hvilket beløb må lægges til grund ved omstødelsesopgøret,

jf. herom umiddelbart nedenfor.

Omstødelse

Konkursboet kan forlange omstødelse af en eventuel nedbringelse af den usikrede kredit i 3-månedersperioden regnet bagud fra den 2. april. Den usikrede gæld ved omstødelsesperiodens begyndelse er 100.000 kr. svarende til differencen mellem gælden på 900.000 kr. og sikkerheden på 800.000 kr. I dette beløb skal fratrækkes den usikrede gæld på fristdagen, men som det ses, er dette beløb nul, idet sikkerheden overstiger gælden, jf. nærmere ovenfor. Den omstødelige gældsnedbringelse er altså på 100.000 kr., jf. KL § 70.

Samlet må Factorfinans fralægge sig 70.000 i overskydende sikkerhed med tillæg af et omstødelsesbeløb på 100.000 kr., i alt 170.000 kr.

Pensum: U 1987.665 H, *Lyng Andersen og Erik Werlauff: Kreditretten (2000) s. 284* og *Jørgen Nørgaard* i U 1996 B s. 196-199.

”Lærebogen” er: *Lyng Andersen og Erik Werlauff: Kreditretten (2000)*.